NICOLAI PAPINII BLÆSENSIS M. D.

DE PVLVERE SYMPATHICO DISSERTATIO.

ROTHOMAGI,
Sumptibus IOANNIS BERTHELIN,
Bibliopolæ.

M. DC. L.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

PERILLVSTRI
EXCELLENTISSIMOQ. VIRO
D. D. HENRICO DV FOVR,
ILLVST. DVCIS VENDOCINENSIS
Medico celeberrimo, Auunculo ſuo
colendiſſimo.

N. PAPINIVS *deuotiſſimus Nepos.*

Εὐπράττειν.

POTISSIMVS is eſt (Excellentiſſime Domine, & Auuncule colendiſſime) Magneticæ virtutis effectus, cui tota de Puluere Sympathico Diſſertatio innititur, vt cuncta, pro naturæ ſuæ indole, ad ea ſummo impetu ferantur, cuius ſimilitudine tanquam ad originis

principium verumque centrum alliciuntur, & ſpontaneo motu rapiuntur. Non mirum igitur, ſi exiguum hoc opuſculum eiuſdem virtutis legibus adſtrictum ad te ſe conferat, tuoque nomini nuncupatum veniat, cum ex fœcundo tuo latice hauſerim quidquid arcanorum noui. Tu mihi ſummus Mecænas, verus ſcientiarum Antiſtes, & Myſtagogus, ac vt paucis contraham, tu mihi ſemper magnus Apollo fuiſti. Cùm verò rei tenuitas operæ tuæ pretio reſpondere non videatur, hæc vt priores floſculos primò excipe, donec fruges ad meſſem peruenerit, & tua dignos ſemente fructus refundat. Interim Pyliam quater ſenectam, cunctaque tibi læta præcor.

Patauij Kal. Septemb. CIƆ IƆC XLVI.

PRÆFATIO.

RERVM natura ſacra ſua non ſimul tradit (inquit Seneca lib. 7.) Quæſt. natural. cap. 37. Illa arcana non promiſcuè, nec omnibus patent, reducta, & inferiore ſacrario clauſa. Ex quibus aliud hæc ætas, aliud quæ pòſt ſubibit accipiet: *Hanc certè ſententiam, ſi quid in Medicina noſtris temporibus confirmat, mirandus ille modus corpus humanum ab inflictis exterius vulneribus vindicandi nouiſſimè inuentus per Sympathicam puluerulenti cujuſdam remedij adhibitionem, raris imo frequentibus experimentis applauſus primas mereri videtur. Hic enim non modo ſecretiora naturæ in actionibus pleriſque edendis opera*

detegit, quæ ne antiqui etiam ſcientiarum antiſtites ſubodorati ſunt; verum etiam nec medicamentorum ſumptu, nec temporis tarditate ægros faſtidiens, ac deperditam ſanitatem longè tutius, citiuſque reſarciens, nouas, & longè potentiores generi humano τῶν θεῶν χεῖρες, *vt habet Medicinæ parens, quam antiquitas potita eſt, attuliſſe videtur.*

Hinc vt primum venditari percepi chimæricum quid, irridendumque figmentum exiſtimare non veritus ſum. Verùm cum addita grauiorum virorum teſtimonia nouerim, mirari nonnihil cœpi: tandem αὐτοψία, *vt dicunt propria, & frequenti experimento edoctus ignotæ prius rei deuinctiſſimum aſſeclam me profiteri coactus fui. Non amplius igitur an res, ſed quid, & quo pacto fieret, ſæpius percontabar. Verùm ingens difficultatum mare vndiquaque fluctuare videbatur, donec anno iam pluſquam elapſo in Cretam proficiſcens, in Zacyntho temporis inju-*

ria, & jugibus maris procellis detentus frequenti vrbis Medicorum conſortio, & colloquio vſus, venit aliquando, ex occaſione, mira pulueris Sympathici virtus diſcutienda. Frequens aderat non mediocris eruditionis virorum cœtus, cuius potior pars ſolo eiuſmodi pulueris nomine in cachinnos ſoluebatur: alij verò quibus, ea ipſa in Inſula, eruditiſſimi cuiuſdam Chirurgi continuis experimentis, de rei veritate ſatis conſtabat: ipſius tamen effectus ſupra naturæ vires, illegitimumque vſum mordicus aſſerebant, nec verebantur quidem explicito, aut implicito ſaltem cum Cacodæmone fœdere eos damnare, qui ipſo vteretur. Solus igitur reſtiti, qui tot hoſtium telis clypeum opponerem. Res ædepol ardua demonſtratu videbatur, cùm hic meritò dici poſſet, quod olim Hippocrates de iis quæ in ſublimiori aëris parte, ac intimis viſceribus terræ extra oculorum perceptionem contingunt, libro de priſca Medicina: Quod licet ea fieri poſſe ſciat,

qui de ipſis ſermonem inſtituit, vix tamen audientibus manifeſtum ſatis fieri, veraneſint, an ſecus. Neque enim eſt ad quod quis ſe conferat, vixque cui innitatur, vt veritatem cognoſcat. *Genio tamen non defui: Imò ipſa veritate aliquid forſitan extra ſolitum ſuggerente, rem ita ex tempore pro tenuitate mea expoſui (abſit jactantia) vt omnes non mediocriter approbarent, mihique gratularentur. Ipſammet demum dum conſcribendam ſuſcepiſſem, noua ſubminiſtrauit otium, quæ ſubjecto complementum afferre viſa ſunt. Tandem ex Lyrici conſilio:* Integrum preſſa in annum; *ne illud ex Mythologo mihi exprobraretur, quod* Κύων σπεύδουσα τυφλὰ τίκτει; *& non mediocris famæ virorum approbationem nacta, quippe vt conſulit Poëta.*

— Si quid tamen olim
Scripſeris in Metij deſcendat iudicis aures

Et Patris, & noſtras.

Suo me ſuaſu Amici, multorumque deſiderium facilè adduxit, vt rem quam hominum inuidia inter priuatos, vt ita dicam, parietes, arcanam hactenus detinuit, oculis totius mundi primus apponerem; eoque libentius aſſenſi, vt eius deinceps ad ſummæ lucis faſtigium deducendæ, eximioris ſortis ingeniis viam reſerarem. Quod ſi non adeo facili negotio, ſedulo tamen ſtudio breui abſolutum iri non deſperandum, modò vt enixè optat Scaliger libro primo de Plantis. Viciſſim ac liberaliter vnuſquiſque in medium conferat quod ad generis humani vtilitatem, ac rei literariæ incrementum habet: *Niſi fortè cum eiuſdem authoris verbis, qui nobis ex adyto fuit, concludendum ſit, quod* multum egerunt, qui ante nos fuerunt, ſed non peregerunt; multum adhuc reſtat operis, multum reſtabit; nec vlli nato poſt mille ſæcula præclude-

tur occaſio aliquid adhuc adjiciendi. *Ignoſce igitur, Lector, in re noua & meliora imperti.*

PERILLVSTRIS
EXCELLENTISSIMIQVE
D. IOANNIS VESLINGI,
EQVITIS,

Anatomiæ & Pharmaciæ Profeſſoris, primarij hortique Medici Præfecti Cenſura.

TRactatum hunc de Puluere Sympathico viri doctiſſimi D. N. PAPINII, ſingulari cum voluptate perlegi, huncque luce publica ingeniorum optimorum bono, atque emolumento dignum cenſeo. Patauij die 22. Auguſti 1646.

AD AVTHOREM è Cretico Bello reducem.

PVluere de bello conſperſus membra decoro
Tu redis: Heroës ſic rediiſſe ferunt.
Qualis Olympiaco victrix de puluere palma,
Talis palma tibi puluere parta tuo.

IOANNES ABEY,
Conſiliarius Inclit. Nat. Angl.

AD EVMDEM.

QVantula vitrioli cæleſtes portio vires
Exſerit arcano puluerulenta modo!
Quàm benè de ſtellis nomen traxere metalla:
His ſimul influxus credimus eſſe ſuos.
Hos tu dum ſpectas oculata mente PAPINI,
Aſtrologum terræ dicimus eſſe nouum.
Sub pede Zodiacum, Solem, reliquoſque Planetas,
Quos motus habeat quilibet ipſe vides:
Et, benè ſi memini, fatum ioculare Thaletis,
Taliter Aſtrologus tutior eſſe potes.
Spes eſt ſcire breui, quâ magnes allicit arte
Ferrum, cur tantus, tam violentus amor.
Amplius haud miror quicquid Natura recondit,
Non quod miremur te, niſi mundus habet.
Ipſe doces iuſtam medicinam, quomodo ferrum,
Idem quod tulerit vulnera, ferret opem.
Prodeat in medium puluis, non pagina tali
Vel critici maculas puluere ſparſa timet.
Sed tuus æthereas volitabit puluis ad auras,
Letheæ nunquam deprimet imber aquæ.
Tu ſuprema rogi quantumuis fata ſubibis,
Non tamen vlla tui pulueris vrna capax.

THOM. CROYDENVS, Anglus.

AD EVMDEM.

IAm ſua Iudæi ſileant Opobalſama, Platas
Non Arabum jactet terra beata ſuas.
Nec procul extremos currat mercator ad Indos,
Empturus larga tam pretioſa manu.
En vobis Puluis, qualis, cùm Syrius ardet,
Ex rapido curru ſurgit Apollo tuo.
Hæc virtute noua diſtantia vulnera ſanat,
Et, licet innumeris paſſibus abſit, adeſt.
Nec, quòd ſympathicas noſtro cum corpore vires
Puluis habet, mirum. Puluis & vmbra ſumus.
Pulueris ille valet mirandas dicere laudes,
Qui magè mirandas poſſit, Amice tuas.

RICHARDVS HARRIS
Anglus.

N. PAPINII
DE PVLVERE SYMPATHICO,
DISSERTATIO.

ARDVA perſequi difficultatis laboriſue cauſa qui veretur, eadem aſſequi indignus eſt; nec nucleum deguſtare meretur, quem tædet perfringendæ nucis. Nil mirum idcirco, ſi per obſcuræ quæſtionis & mille obuolutæ tricis veritatem detegere exoptans, de puluere illo ſcilicet, qui nullo partis affectæ contactu, inflicta quæcumque vulnera, ſola eiuſdem ſuper effuſum ſanguinem inſperſione conſolidat, aliud docere aggredior, cuius ab aliis addiſcendi fruſtrà dudum deſiderio geſtiebam. Rem enim aliis expoſituri longè altius meditamur, & noua detegimus quæ nos antea latuerant, vnde primi fructu potimur, quem aliis impertiri lubuit.

Ne cui autem lōgis digreſſionibus faſtidioſi ſumus, breuitate, quàm res permiſerit, præſentem diſceptationem ſub titulis ſequentibus dilucidabimus.

An detur medicatio per ſympatheiam?
Quid ſit puluis ſympathicus?
An detur actio in diſtans?
Quonam pacto conferat ipſe puluis vulnerum curationi?

QVÆSTIO PRIMA.

An detur curatio per Sympatheiam?

HOMINIS eſſet otio pluſquam abutentis de cauſis rei cuiuſlibet tam intrinſecis quàm extrinſecis percontari, priuſquam de ipſius reali ac vera exiſtentia in rerum natura conſtet: vnde pro more recipitur doctis, vt de quauis diſciplina ſententiam prolaturi, antequam quænam, & propter quid ea ſit, ſigillatim explicent, in dubium reuocent prius, an ipſa de facto vel poſſibili exiſtat, vt perceptæ exiſtentiæ, velut fundamento, futurum ſermonem ſuperſtruere poſſint. Cui quidem aſſentientes methodo aſſerimus primò, quod cùm ſympatheia ſit communis quædam affectio, qua diuerſa ad eandem concurrunt actionem, & eundem aſſequi finem exquirunt; ſic vt agentis actionem libenter patiens admittat, agens verò proprio naturæ ſuæ impulſu in patiens aptum actionem ſuam edat, nihil ſit dubij quin per modum ipſius ſympatheias quamplurima in rerum natura contingant.

Vt autem de primis, ſecundis, cæteriſq; elementorũ qualitatibus nihil dicamus, quippe quæ intimam actionis ſuæ rationem oculis & intellectui noſtro offerunt, & manifeſto modo inter ſe agunt, reagunt, patiuntur, & repatiuntur: apud omnes ferè iam obtinuit

tinuit vſus, vt ea ſolùm ſympathicè & antipathicè agere dicantur, quæ occulta quadam ratione & qualitate ab elementaribus longè diſcrepante, inter ſe communicant, vel mutuò ſe perimunt: cujuſmodi actionem idcirco à tota ſubſtantia prodire, & humanum intellectum eludere vulgo exiſtimant.

Sic mutuò agentis & patientis concurſu, vel renixu, ſuccinum feſtucam, magnes ferrum, magnetem Cynoſura allicit. Sic viuentium corporibus viridi ſmaragdi colore viſus oblectatur, offenditur rubro granati. Gemmæ quam plures mira præſtant in nobis ſine vlla manifeſta cauſa, quæ poſſit ad primas hincq; dependentes qualitates referri. Sic adamas cordi lætitiam, vt & granatus, ſmaragdus, *&c.* impertit. Saphirus, Smaragdus, Vniones, *&c.* caſtitatem conciliant: & quod cæteris admiratione longè antecellit, Ætites fœtum humanum ad ſe prolicit, ſiue ipſum collo ſuſpenſum, vel cruri alligatum tulerit mulier vtero gerens. Idem pariter circa appenſos arboribus fructus præſtat, vt propriis oculis in ficu expertus ſum. Huic enim ſubmiſſo lapide, omnes ſponte groſſuli minus horis decem deorſum ceciderunt. Nota autem hinc arborem ſterilem redditam, ſed frondibus ſolito viridioribus luxuriaſſe.

Secundò, vt ab eiuſmodi generalioribus actionibus ſympathicis, quæ in hac mundi ſcena, tam circa animata quàm inanimata contingunt, ad peculiares virtutes deſcendamus, quibus corpus humanum ab affectibus morboſis ipſum alioquin ad interitum deducturis, per modum ſympatheias & antipatheias vindicatur, quis negarit viſcum quernum, & radicem pœoniæ, amuleti inſtar geſtata, epilepſiam ſi non ſoluere, à paroxyſmorum ſaltem frequentia coërcere;

Antirrhinũm & peruinca ab incantamẽtis liberarẽ creduntur? Phtiriaſi geſtato hydragyro nihil efficacius; nec arſenicum, ſublimatum, aut auripigmentum prophylactica ſunt tantùm luis peſtiferæ, ſed & Therapeutica validiſſima aduerſus eandem, ſi concinnè præparata circa ſe portauerit æger. Lapidis hierei virtutem contra morbum caducum, nephritici aduerſus vtrumque renum, & veſicæ calculum; Calcidonij aduerſus affectum melancholicum, Chelidonij, pro curandis lunaticis: pauci, me hercule, inficiantur: & vt ad rem deueniamus, pulueris ſympathici miram in vulneribus ſanandis, & ad perfectam incolumitatem deducendis, energiam ſoli euertere tentant, quos experientiæ defectus in errore peruicaces detinet.

Verùm prius allatis experimentis aſſentiunt multi, qui nulla ratione eo adduci queunt, vt dicti pulueris efficaciam admittant; quoniam impoſſibile ipſis videtur ſympathicam eius virtutem adeò longè diffundi, vt in parte affecta & corpore quod numquam attingit, imo & in patiente remotiſſimo efficax ſit. Cæterorum enim ſympathicorum effectuum, quorum exempla nonnulla retulimus, & longè plura apud authores fide dignos proſtant, hanc reddunt rationem; quod cùm amuleta ſimiliaque penſilia corporibus noſtris apponantur, facilè ſit vt ſpiritus per corpus influentes (quorum perpetua ſit ad peripheriam tranſlatio, hincque iugis ad interna palindrome) & inſitos per conſequens alterent, & ſalubri quadam diſpoſitione afficiant: vnde cùm non leue toti naturæ juuamentum cedat, ſe veram morborum debellatricem prodit. Perſpicaciores pariter Philoſophi norunt tenuiores æthereaſque ſubſtantias à

quolibet animato, inanimato, animali, vel minerali, & foſſili extra corporis circumferentiã effundi; vnde non mirum ſi eæ continua illa epirrhoia in nonnihil diſſita, & vicina ſaltem corpora ſe diffundant, & in ipſa propriis ſibi qualitatibus agant. Quocirca tractio ferri per magnetem, quæ ad determinatam quãdam fit diſtantiam, vt & cætera ſuperius allata, mentem noſtram tanta admiratione non commouent, nec prorſus humanum captum ſuperant. Verum quonam pacto ſympathicus noſter puluis potentes adeo effectus prodat in corpore nunquam contacto, & ſine vllo loci termino, Philoſophorum ac Phyſicorum dogmata cuncta deludit, nec fidem mereri videtur.

Verum enimverò rem, quæ tot quotidie experimentis omnium oculis ſubiacet, & quæ ſolis inexpertis occulta eſt, negare, ac rationum momentis euertere velle, hominis pluſquam ſocordis eſt. Præſtat enim obſcuræ rei, modo veræ, indagationi ſedulæ incumbere, quàm peruicacia erronea inficias ire. Nec quoniam eius capiendæ impotes, ac inhabiles ſumus, ipſius poſſibilitas mentis noſtræ tarditate metienda eſt. Atqui dari reapſe eiuſcemodi ſympathicam vulnerum medicationem per dictum puluerem aſſentire qui recuſat, ſolam conſulat experientiam. Ipſe enim proprio fultus experimento, & communi doctiorum aſſenſu, qui per vniuerſam ferè Europam nihil aliud prædicant, mirantur, ſtupent, veritatem lubens amplector.

Hic autem non ſimplicia, leuiaque modo vulnera intellige, quę ſola ferè natura leui Chirurgi ope ad ſanitatem reducit. Ea tantùm enim pulueris auxilio perſanata miror, quæ Medicinæ proceres lethalia decreuerunt.

Quis non enim illum deridebit, qui vulgari methodo pericardij, tenuiorum inteſtinorum, veſicæ, & ſimilium partium vulnere affectarum redintegrationem polliceatur? verùm talia dicti pulueris opera ſæpius patrata ocularem teſtem me prodo; idemque ab indubiæ fidei viris accepiſſe teſtor. Teſtem te voco, oculatiſſime Chaſſenæe, qui eiuſmodi ſtupenda toties obſeruaſti; teque plurimum experte Carmæe, à quo tota fermè Græcia reportatam in Chirurgicis palmam fatetur, condonat, gratulatur. Quoties namque obſeruaſti, quæ Galenica remedia non curant, eiuſmodi puluerem ſanitati reſtituere? Quæ vero ipſe perſanare nequit, incurabilia permanere?

Illi quos tantis refragari experimentis pudet, aliquid tandem magiæ hîc ſubeſſe aſſeuerant, quippe quod ne naturali quidem modo adeo miranda fieri capere poſſit animus, hincque ignarum vulgus, ſuperſtitionis metu, auocant & arcent; ac tale remedium, ſi fides ipſis habenda, à communi praxi exſulare debet: ſicque odium ſuum in puluerem, vel rudem ignorantiam circa naturæ miranda detegunt.

Verùm quorſum inepta hæcce nænia ipſi etiam irridenda vulgo? Illicitam enim magiam quis neſcit, vel futilem eſſe, vel à diabolo ſolo traditam, quem tot beneficiorum, quæ ab illo puluere procedunt, authorem arbitrari non permittit infeſtiſſimum ipſius odium in genus humanum, nec facilè adducetur ſagacioris animi compos, vt verum miſanthropum Sathana tantùm gratis remedium hominibus impertitum eſſe crediderit. Si quoſdam enim eiuſmodi pollicitis deludat, animam profectò ſibi præmium quærit. Verùm quis adeò inconcinnæ mentis, ſolos,

qui cùm diabolo fœdus inierint, ſympathico pũluere optato fine vti poſſe crediderit?

Si verò diuinum velut auxilium hominibus detẽ-ctum, conceſſumque ſit, non negandum propterea quin cauſam in natura determinatam agnoſcat. Vix poſſum etiam, quin derideam craſſioris Mineruæ homines, qui tantam diaboli arbitrantur poteſta-tem, vt ſupernaturalia ad libitum patrare poſſit; qua-ſi Deus Optimus Maximus qui naturæ legibus ſæ-piſſime ſe adſtringit, quoties circa naturalia aliquid agere libet, tantam creaturarum longè deterrimæ potentiam largiatur; nec quis niſi nimium credulus morbum ſua natura lethalem ope diabolica perſana-ri poſſe crediderit.

Conſtet igitur nullo irrefragante dubio, non mo-do de poſſibili, verùm & de facto, & de contingen-te, dari in rerum natura curam morborum ſympa-thicam, vulnerum verò potiſſimum per puluerem illum mirandum, cuius vera deſcriptio, præparandi videlicet, & vtendi modus inferius proſtat. Vt nihil dicamus de mirandis quæ vnguenti armarij ope præ-ſtita indubiæ fidei homines ſcriptis tradiderunt, in-ter quos nouiſſimè doctiſſimus Seruius peculiari libro.

QVÆSTIO II.

Quid ſit puluis ſympathicus?

POSITA ſympathica vulnerum medicationẽ ex parte contingentiæ, iam ſequitur, vt antequam ad cauſas penitiores eiuſmodi actionis deſcẽdamus,

ſubiectum ex quo, ſiue materiam, cui talis ineſt virtus, exponamus. Eiuſmodi autem remedij materiam à diuerſis diuerſam admitti certum eſt; vt conſtat apud authores, qui plures armarij vnguenti deſcriptiones tradiderunt.

Verùm cum vnguenta illa ſympathica pluribus remediis conſtent, nec apud ipſoſmet eorum inuentores ſtatutum ſit, an totius compoſiti energia ab aliqua ſpecifica componentis cuiuſdam proprietate, an verò à forma ex ingredientium omnium miſtione exſurgenti procedat: vix poſſumus de vera eiuſmodi remedij natura vllum ferre iudicium, ne toti compoſito, quod ex vnico remedio promanat, vel contra vnico tribuamus, quod totum ſibi iure vindicat. Elegimus idcirco puluerem illum omnium ore percelebrem, paucis ab hinc annis inuentum, & ſumma humani generis vtilitate apud omnes ferè diſſeminatum; cuius pariter virtutem repetita experimenta nos docuere; quippe qui cum vnico præcipuè remedio eoque ſimplici conſtet, veram ipſius energiæ cauſam; tum materiæ, tum præparandi ratione, perſcrutari & inueſtigare multò ſit facilius. Vnde forſan ingenia maiori ſciendi deſiderio impulſa, aliquid colligere poterunt, quod opem non leuem ferat ad armariorum vnguentorum virtutem detegendam.

Conſtat autem ipſe Puluis, pro natura vulneris, cuius aggredienda eſt cura, vel vnico ſimplici remedio, eoque præcipuo, & à quo potiſſima pendet virtus, vel duobus ſimul miſtis. Simplici, inquam, cum inflictum vulnus, nulla oſſis fractura vel fiſſura complicatum fuerit, ſed partes ſolùm molliores obſederit, ſiue ſint carnoſæ, ſiue neruoſæ, membranoſæ, &c. Compoſito, vbi fractura vel fiſſura oſſis ingens mol-

liorũm partium ſolutioni acceſſerit.

Pulueris ſimplici materia vitriolum eſt Romanum, h. e. viride illud & puriſſimum : quod atramento ſutorio Galeni adeo abſimile non eſt; ipſum tamen omni puritatis genere ſuperat. Hoc autem non ita ſimplex, & non præparatum ſympathicam virtutem poſſidet, quamuis nullo præmiſſo apparatu ipſum, qualem nobis natura ſuppeditat, proſpero ſucceſſu vſurpaſſe plures audierim. Eius enim potentiſſimam virtutem à præparatione pondere norũt, qui nulla apparatum arte ipſum in vſum traxere. Quale enim venale proſtat, nullius ferè eſt virtutis ad medicationes ſympathicas, vbi potiſſimum cum peruicaciori affectu nobis agendum eſt.

Talis autem eſt eius præparandi modus, Arbitraria huius vitrioli quantitas, menſe Iulio vel Auguſto accipitur, & poſtquam repetitis diſſolutionibus ex aqua limpida filtrationibus, per chartam emporeticam, euaporationibus ad ignem, ac coagulationibus in loco idoneo, prout ars pyrotechnica docet, à fæculento magmate liberatum fuerit, ſummamque viriditatem puritate conſequutum fuerit, contunditur craſſiuſculè, & feruentioribus ſolis radiis, dum verſatur in Leone, per horas 360. exponitur, h. e. diebus quindecim, vel vt alij malunt per 15. vel 18. dies, plus vel minus, prout ad perfectiorem vel minus perfectam calcinationem deuenerit: quam quidem vt præcipuum moræ ſuæ terminum ad ſolis radios agnoſcunt. Solis enim opera ad ſummam quam fieri poteſt, albedinem ipſum calcinari neceſſum eſt.

Hic verò notandum primò, aëri ſolùm amouendum eſſe, cùm ſerenus ipſe fuerit, atque admouendum tempore pluuiæ & imbrium, roris & humidio-

ris temperiei, ne nimia ambientis humiditatē vel aſſluxu delabentis pluuiæ, aut roris, in liquorem abeat.

Secundò, vetant aliqui, ne vllo ferro ipſe puluis tam dum ſit, quam cùm factus eſt, tangatur, quod inſitam ipſi facultatem adimat: hoc verò ſuperſtitioſum magis crediderim.

Tertiò circa tempus, quo ipſum ſoli exponere neceſſe eſt, ſcire expedit ſolem ingredi ſolitum Leonem circa diem 25. Iulij. Præſtat autem quartum, vel quintum ab ingreſſu diem expectare, vt certiores ſimus de ipſius confirmatione in propria domo.

Quartò circa tempus, per quod ipſum puluerem ſoli exponi conuenit, licet nonnulli, vt ſuprà monuimus, ſpatium hor. 360. non ſine quadam myſterij ſpecie, (propter eundem graduum numerum, quem ſol quotānis peragrat) obſeruari debere exiſtiment; cùm tamen non eadem ſit ſemper caloris ſolis conditio, ſed nunc hebetior, nunc verò vegetior ſit, & præcipua præparationis perfectio, calcinationis ratione metienda ſit, non ita ſcrupuloſè agendum arbitror. Quamuis enim minori temporis ſpatio, quàm quod determinatum eſt, dierum ſcilicet quindecim, ſolaribus radiis exponi non debeat, parum tamen me hercle intereſt, ſi paulò diutius in ipſis permaneat; te enim etiam inuito, ſol actionem ſuam in obiectum prius puluerem edere non deſinet, quantumuis ipſum loci, & tegumentorum obſtaculis amoueas, dum propriam domum peragrat. Fallitur nimirum, qui ita imbecillem corporum cœleſtium virtutem arbitratur, vt non ſine proximo radiorum ſuorum contactu in ſublunaria influxus, & actiones ſuas producere poſſint, licet nonnihil imbecillius eas exſerant.

Puluis tandem diligenti naturæ, & artis ope ap-paratus, vſui aſſeruandus eſt in loco temperiei ſiccio-ris, ne excrementitia humiditate recuperata, priſti-nam formam aſſequatur, naturaliſque color reuireſ-cat; vnde non leuis ſequeretur ipſius virtutis dimi-nutio, ſi non iactura omnimoda. Verùm quoties negligentius aſſeruatus humiditate nimia recrudue-rit, vel in liquorem abierit; leui calore ad priſtinum ſtatum reduci debet, antequam in vſum veniat.

Nota demum pulueris eiuſmodi virtutem adeò altè ipſi inſitam eſſe, vt per plures annos inculpata aſſeruari poſſit, nec annua renouatione indigeat. De puluere ſimplici hactenus.

Puluis verò compoſitus quem vulneribus oſſium fracturæ vel fiſſuræ iunctis competere diximus, con-ſtat puluere ſimplici prius deſcripto, & gummi tra-gacantha; quod nullo præmiſſo apparatu, ſub forma tenuioris pulueris, æqua ferè quantitate ipſi immiſ-cetur. Ad id etiam, nec leuiori efficacia, ſarcocollam, gummi arabicum, & alia quam plura gummi genera vſurpari poſſe nonnulli arbitrantur; alij verò ſym-phyti maioris in vmbra ſiccati pulueren cæteris rebus anteponunt, quorum fides ſit penes expe-rimenta.

Cæterum potiſſima eiuſmodi miſturæ virtus ba-ſim fundamentumque ſuum ſympathicum pulueri ex vitreolo parato, acceptum refert. Quidquid enim gummi energiæ habet, ſolo dicti pulueris auxilio foras educitur.

QVÆSTIO III.

An detur actio in diſtans?

EXpoſitis hactenus pulueris ſympathici materiæ, & parandi ratione, ſequi ſolùm videtur vt ad modum deueniamus, quo vulneribus perſanandis confert, tum ratione cauſæ internæ, tum externi apparatus; verùm cùm ad rem altius indagandam parui momenti non ſit noſſe modum quo agentia patientibus admoueri debent, vt in ipſa actiones ſuas prodeant, an ſcilicet immediatè, an ad diſtans mediatum; an verò ad reale diſtans objecta ſibi corpora afficere poſſint: hanc prius diſceptationem explanare aggrediamur, vt facilius poſtea nullo obice, detectum rei nucleum deguſtemus.

Futilem, meo arbitrio, & penitus inutilem quæſtionem, quæ nobis præ manibus verſatur, arbitrari non verebitur primo intuitu naſutus quidam Philoſophus, quoniam apud omnes ferè in confeſſo eſt, omne agens in objectum ſibi corpus eò tantùm agere, quod ipſi applicetur; vel mathematicè & per contactum immediatum; ſeu contiguitatem agentis ad patiens, vel phyſico, vt dicunt, contactu, h. e, per medium vtriſque intercedens; ſiue fuerit ſubſtantia ab agente promanans, & in patiens ſe diffundens, ſiue aliquid tertium, quod inſtar vehiculi qualitate necnon agentis facultate indutum in patiens ipſa transfundit, & vice primi agentis ſubjectum afficit.

Verùm tot ſunt agentia in rerum natura quæ ad diſtans reale, h. e, ſine vllo intermedio, operationes ſuas producere videntur, & quorum inſtrumentum

ſecundum ſiue intermedia in operationē ſubſtantia adeò perſpectu difficilis eſt, vt nullam intereſſe ferè cogamur aſſentire.

Viden' vt aſtra intimiora terræ viſcera penetrent, & ad foſſilium metallorumque productionem ipſam diſponant; vegetabilium germinationi & incremento foueant, & animalium hominum præſertim corpora, & animos ad certas diſpoſitiones conducant; Noris Lunæ incrementa, & decrementa maris reciprocis motibus totique generi humido cælitus dominari; Cynoſuram ſibi allicere magnetem: nec minus digna miratu inter ſublunaria peragi, exempla in prima quæſtione allata teſtantur. Eiuſmodi autem operationes nemo eſt ita ſtolidus, qui mathematico contactu fieri dicat, cùm locorum intercapedo oculis ſubiaceat. Atqui ſi naturali dixeris, & intermedia ſubſtantia, an neſcis qualitates illas agentium proprias è ſubiecto in ſubiectum diuerſæ naturæ migrare non poſſe; nec aërem, qui cœlo terræque interiacet, idoneum eſſe cui cœleſtes qualitates inhæreant, nec eſſe pariter credibilem tantam ſubſtantiæ corporum cœleſtium diffuſionem, & influxum deorſum ſine manifeſta eorum læſione, atque notabili decremento perennare potuiſſe?

His ferè perſuaderer, actiones ad diſtans reale, & abſque corporum contactu, intermedioue vehiculo admittere; niſi ſemper mihi antiquum duxiſſem axiomatis nunquam refragandum, quæ nobis ſcientiarum proceres tradidere; & ſi quid in communi ac ordinaria praxi ipſis refragari videtur, vel diligentioris perquiſitionis, vel ignorantiæ fatendæ occaſionem eſſe debere.

Mea igitur hæc eſt mens, cum Philoſophiæ pena-

tibus,nullam dari naturalem actionem,quæ non edatur per contactum, vel mathematicum, vel intermedium; & quod operæpretium fuerit, huic axiomati nihil obſiſtere pulueris ſympathici energiam,ſequenti quæſtione probabimus.

QVÆSTIO QVARTA.

Quonam pacto conferat ſympathicus puluis vulnerum curationi?

PARS PRIMA.

De cauſis extrinſecis, ſiue apparatu externo.

Restat iam vt modum aperiamus, quo puluis noſter vulneribus ſanandis confert; h.e. quanam interna ratione, & quo apparatu externo. Hunc autem poſteriorem primò exponemus,eo quod ad prioris inueſtigationem aliquid etiam conferat. Sic itaque vſurpatur puluis.

Vulneribus recentibus, & è quibus adhuc emanat cruor, immergitur linteum mundum, idque vel è lino, vel è canabe confectum. Cuius loco ſuffecerit panni quodlibet genus, vel ſolida ferè quælibet ſubſtantia, donec fluente ex parte ſanguine intingatur: huic inſpergendus puluis,& alio panno cuncta ſimul inuoluta aſſeruentur, loco temperato, eoque vel vicino, vel quantumuis remoto à patiente. Præſtat tamen moderata loci intercapedo. Sin vulnus iam in-

ueterauerit, & degenerarit in vlcus, eodem prorſus modo materia ex affecta parte manans, ſiue pus, ſiue ſanies fuerit, linteo cõmittenda, aſpergenda puluere, & ſedulò aſſeruanda: tum vulnus, vino tepido prius ablutum, panno minimè ſordido obtegendum eſt, & pannus nouus, ac mundus alternis diebus, vel ſæpius, prout manantis ſorditiei copia exquirere videbitur, pro inquinato mutandus eſt. Sordidi autem panni ſimul coaſſeruandi ſunt in loco pariter mediæ temperaturæ. Non eſt tamen quod puluere inſpergantur, nec vulnus pluſquam ſemel vino abluere neceſſum eſt: quin etiam hoc multi omittunt.

Nota autem, quod ſi vulnus exterius fuerit, ſufficiet permittere vt ſanguis effluat in pannum; ſin interiores etiam partes affecerit, ipſi penitius immittendus eſt pannus, vt læſam pariter attingat partem.

Nota ſecundò, quòd quocumque modo inflictum vulnus fuerit, eadem ſit pulueris virtus. Non enim hîc locum obtinet quod Sennertus lib. Practic. 5. par. 4. cap. 10. in vnguentum armarium obiicit, quod nullus qui de eo ſcripſerit, auſus ſit vim eius ad illata à ſclopetis vulnera extendere. Quinimo eiuſmodi vulnerum ipſius pulueris ope perſanatorum inſignia mihi non deſunt experimenta, quæ multorum fides confirmat.

Nota denique loco mutanda eſſe lintea, illud præſertim ſanguine, & puluere aſperſum, prout pars intemperie tentatur. Si calida enim intemperies partem inuaſerit, loco frigidiori, & humidiori aſſeruari debent, velut ſub terra, ſeu incluſa pixide ex electro, aqua aut niue mergantur, donec pars elapſam nacta ſit temperaturam: ſi verò frigida dyſcraſia partem occupauerit, locus temperie contrarius pannis

aſſeruandis deligendus eſt. Hæc de vulnere ſimplici.

Si vulnus oſſium fracturæ complicatum ſit, fragmenta foras educenda ſunt quæcunque perioſteo nudata fuerint. Sin verò fractura æqualis, vt in ſpeciebus quæ dicuntur cauledon; & raphanidon; vel contriti oſſis particulæ perioſteo adhuc cohæreant, vulnere prius ſympatheticè curato, pars hypodeſmidibus, epideſmidibus, & aſſulis, pro more deliganda & fulcienda eſt: admiſcendo videlicet, in curando vulnere puluerem gummi tragacanthæ, alteriuſue eiuſdem naturæ, æqua vel media quantitate, vt ſuperius dictum eſt.

PARS ALTERA.

De cauſis extrinſecis pulueris, & modo quo operatur.

NATVRAM morborum medicatricem benè dixit Hippocrates; Illam enim inſtrumentariam cauſam intelligit, qua immediatè vtitur anima ad præcipuas facultates in corpore exercendas, tum in vitali, tum in naturali genere. Idque vel inſtaurandi vel conſeruandi cauſa. Hanc autem intellige non modò elementarem partium commiſtionem, primarumue qualitatum craſim, verum & in primis ſubſtantiam illam ex humido radicali, calido primigenio, inſitoque ſpiritu conflatam, animæ corporiſque vinculum; cœleſtium & elementarium hypoſtaſim, quam docti cœlum elementare, vel elementum cœleſte Microcoſmi nuncuparunt. Ariſtoteles verò τῷ ἄςρων ςοιχείῳ aſſimilat.

Hæc è ſingulis corporis partibus decidua ſemen informat, fermentat, diſponit, & ſubituræ animæ corpus ex ſubiecta ſibi materia efformat, partibus conſimilibus illis è quibus effluxit: ſicque pars à capite exciſa, nouum caput, cuius ideam retinuit, conformat: quæ ex corde nouum cor, ſicque de cæteris. Hæc enim mens eſt diuini Hippocratis. Quam autem ſibi efformauit partem in nondum edito fœtu, eiuſdem officium eſt ipſammet in iam edito, omnibus numeris incolumem ſeruare, vel ad ſalubritatem reducere, ſi ex ea fortè deciderit. Idque ſi ignota nobis, innata tamen ſibi facultate, prout eſt verum corporis balſamum.

Licet igitur Natura illa innata concurrat tota ad totius corporis integritatem, conſeruationem, incolumitatem; ſpecialiter tamen eius diuerſæ particulæ, diuerſis corporis partibus quibus innatæ ſunt, opem, adiumentumque ferunt. Hoc verò Medici vocare conſueuerunt diſpoſitionem partium à tota ſubſtantia procedentem. Quamuis enim natura inuicem minimè differat eiuſmodi particulæ ſubſtantiæ innatæ, aliquam tamen habent propriam ſympatheiam cum partibus corporis quibus inſunt, qua ipſis & non aliis inſunt, præſunt. medentur. Quod quidem expreſſiſſe videtur Hippocrates 6. Epidem. Commẽt. 5. text. 1. cùm in plurali loquens νούσων, inquit, φύσιες ἰατροὶ, *Naturæ morborum medicatrices.*

Cùm igitur ipſa natura cunctis immediatè medeatur morbis, Medicus illius famulus, vt vocat idem Hippocrates, potiſſimum ſollicitus eſſe debet de ipſa integra cunctis numeris conſeruanda; h. e. debet ſedulò animaduertere, vt illa tria quæ naturam innatam conſtituunt, humidum radicale ſcilicet, ſpiritus

inſitus, & calor innatus conuenienti nexu, & proportione inter ſe cohæreant; ne calori humidum pingue deficiat, neue ipſe calor pabulum exceſſu deuaſtet, eoque ſpiritum fraudet. Ratus nimirum, cunctis ad talem moderationem redactis, naturam propria indole ad perfectam integritatem corpus noſtrum deducturam.

Hinc eſt quod Ægyptij, Arabes Philoſophi, cunctaque Cabaliſtarum cohors remedium illud vniuerſale, quod naturæ robur ſeruando omnes morboſos affectus depellit, ita ſedulò exquiſiuerunt, tantiſque laudibus extulere. Hinc Azoth mirabile Paracelſi, hinc lapis viuificus Seuerini, Crollij, cæterorumque philochymicorum. Ad hæc etiam docta Verulamij præcepta libro de Vita & morte tradita.

Verùm cùm talem medicinam plures quæſiuerint, inuenerint perpauci, & nullus poſteritati tradiderit, quos difficultatis tæduit; ex vniuerſali, quæ toti corpori ad particularem, quæ ſingulis partibus confert, deuenere. Hinc cephalica, cardiaca, ſtomachica, ſplenetica, & ſimilia, tum experimento, tum characteriſmo, & ſignatura detecta, apud Medicos hodie vſurpata; quæ, totius ſubſtantiæ ſimilitudine, partium quibus-cum conſenſum habent, natiuam humiditatem, calorem, *&c.* augent, & inculpata ſeruant; vnde perfecta incolumitas, ac morborum expulſio ſubſequitur.

Porrò hæc remedia, quæ ex inanimatis, vegetabilibus, & perpaucis animalibus deprompta, ſubſtantiæ ſimilitudine corporis noſtri partes afficiunt, quò maiorem affinitatem poſſident cum partibus quibus addicta ſunt, eò potentius ipſas roborant, & natiuæ ſubſtantiæ opitulantur. Haud dubium igitur, ſi ex emortuo

emortũo corpore eiuſdem ſpeciei poſſit reſiduum congeniti humidi arte quadam educi, quin futurum ſit alteri viuenti corpori aptiſſima medicina. Hinc tot puluеres, ſales, tincturæ, magiſteria, elixiria, & ſimilia ex humano cadauere & ſanguine parata, hodie proſtant apud authores. Si verò ex toto corpore adeò efficax ſingulis partibus medicina paratur, quanto plus auxilij è partibus eiuſdem naturæ, conformationis & figuræ ſperandum eſt?

Hinc, non immerito, cranij humani puluis, ſal cæteræque præparationes affectus capitis peruicaciſſimos ſoluunt. Ob id per totam ferè Italiam celeberrimum fuit nomen cuiuſdam Medici, qui ſolo puluere è ſingulis corporis partibus, propria arte conflato, omnes affectus contra naturam radicitùs euellebat: vt ſi afficeretur caput, puluis è capitibus ſolis peteretur, ſi cor, è cordibus, & ſic de cæteris. Idem etiam apud Arabes hodie in vſu eſſe audiui, qui ex conſimilibus corporum partibus, quorum aromatis inſolatorum, (Mumias vocant) magna ſuppetit copia; pulueres ſingulis viuentium morbis & partibus parant. Arte, inquam, ex emortuis corporibus reliquiæ humidi innati & radicalis educi poſſunt: ſecretis videlicet partibus, quibus potior eius copia inſidet, à fœculento & inutili magmate.

Quamuis enim eiuſmodi ſubſtantia author ſit vitæ, dum in corpore remanet, cæteraque ipſi reſpondent, calor viuificus ne momento quidem temporis, ſine ipſa, in corpore permanere poſſit, tota tamen plerumq; ante mortem euanida non fit. In illis enim qui violenta morte, ſine ingenti exceſſu caloris obnecantur, integra ferè remanet, nec deficit penitus,

prætērquām illis, qui ſenſim longa ſenectute, ellychnij inſtar, ipſam depaſcunt, vel breui ſpatio, per adauctum exſuperanter calorem, ceu ignis lecytum pyræ injectum, eam deuaſtant. Huius etiam in plantis & lignis tibi exemplum eſt. Ex ipſis enim violentius arte collectis ac exſiccatis, radicalis, maximeque vitalis ſubſtantia educitur: ſin voluntaria vetuſtate marceſcant, & carie obducantur, ne micam quidem eiuſmodi extorſeris.

Poſito igitur, quod educta primigenia ſubſtantia ex enecatis eiuſdem ſpeciei corporibus, viuentia corpora quibus adhibetur, mire ſympatheia afficiat, roboret, tueatur: quanto maiori ad id virtutes profuturum eſt, exiſtimabam, ſi ex eodem corpore, eademque parte ſublata ipſi rurſus affatim reaffundatur, vel ſecundùm totam ſubſtantiam, vel ſecundùm magis potentem & efficacem ipſius partem.

Agedum enim ſpiritales magiſque ætheręæ ſubſtantiæ ex aromatis, vino, ac pleriſque plantis eductæ, vel ſolo etiam halitu torpentes deficienteſque corporis noſtri ſpiritus, pro naturæ affinitate, nec non deficientes vires momento temporis exſuſcitant, reficiunt, inſtaurant. Nec idem potiori iure vi ſympatheias fecerit connata illa ſubſtantia, indiuiduali neceſſitudine corpori noſtro, talique parti aliàs iuncta, ſi denuo ipſi coniungatur.

Vrgenti quidem demonſtrationi hactenus cogeris aſſentire; verùm hæc duo obſtant: Primò, nondum conſtare an ſanguini, &, quod minus fidem meretur, puri ac ſaniei ex recens inflicto vulnere, vel vlceris naturam vetuſtate adepto, affluentibus, aliquid primigeniæ ſubſtantiæ inſit. Secundò, conceſſa prima hypotheſi, quod eiuſmodi ſubſtantia corporibus no-

ſtris itèrùm reſtitui poſſit, nihil obſiſtente locorum intercapedine, derides & prò næniis exiſtimas.

Ad primum quod attinet, cùm ex ſuperius allatis conſtet, corporibus violenta morte interfectis aliquid primigeniæ ſubſtantiæ ineſſe, quoniam nulla intercesſit cauſa, qua penitus à primis partium ſtaminibus, quibus primario inſidet, auelli potuerit: multo magis mananti ex parte cruori necnon puri adhuc inerit: quippe quæ nihil paſſa ipſam valens à reſiduo ſanguinis puriſque magmate diſſoluere. In ipſis verò prius fuiſſe talem ſubſtantiam, hoc ſit pro argumento.

Manat non modo ex vulnere ſanguis ille maioribus venis contentus, ſingularum partium alimentum adhuc remotum, ſeu aliturum, vt vocat Hyppocrates, nullique membro ſpecialiter affine; ſed & ſubſtantia illa capillaribus contenta vaſculis, quæ iam naturam partis, quàm mox ſubitura eſt, ob idque alimentum alens Hippocrati dicitur, non leuiter redolet; humores pariter ſecundarij quos Arabes roris, glutinis, & cambij nomine inſigniuerunt; qui ſolo fortioris, leuioriſue concretionis diſcrimine à partibus quarum naturæ apponuntur, diſſident, nec minorem ſubſtantiæ primigeniæ copiam, à ſolidioribus ſtaminibus communicatam, quam ipſamet ſtamina prima continent, eamque facilius communicabilem; ob nondum adeptam fortiorem concretionem, qua cuncta principia tenacius ſimul hærent.

Quod de ſecundariis humoribus, mananti è vulnere ſanguini admiſtis aſſeruimus; idem in pure, & ſanie fieri credendum eſt: conſtat enim pus potentiſſimum, ex congerie humorum ſecundariorum; vnde ſtrictiori vſu, oſſium alimentum, alens ſcilicet, ab

Hippocrate nuncupatur : abuſu me iudice, ex candidiori colore,& oſſibus magis aſſimili. ſumpto. Quod enim æquè cæterarum partium,ac oſſium ſit alimentum, apprimè teſtatur adaucta, diminutaue ipſius copia, pro magis aut minus copioſa carnoſarum,cæterarumque partium regeneratione & redintegratione.

Quantum vero ad ſecundum, h. e. circa modum, quo eiuſmodi ſubſtantia primigenia panno, cum reliquo humorum magmate excepta, prout præcedenti particula expoſuimus, partem ex qua decidua eſt, longa etiam loci intercapedine appetit, afficit, juuat, ſequentia accipe.

Vniuerſam mundi huiuſce harmoniam ex mutuo cœleſtium & elementarium conſenſu pendere, fuſiùs aliàs lib. de Salſed. flux. & reflux. maris, *&c.* explicuimus. Præcipimus, videlicet, ſublunaribus corporibus igniculos cœleſtes ineſſe, ſiue portiunculam ſubſtantiæ illius lucidæ, ſimplicis & homogeneæ, in prima rerum creatione ſibi admiſtam, cuius ſolius auxilio cœleſtium qualitatum influxus & dominatus participant : mediam pariter ſubſtantiam, cœli, ſubcœleſtiumque vinculum, & medium inſtrumentarium ſympathicæ corporum naturalium communicationis ibidem conſtituimus, æthercam ſcilicet ſubſtantiam per vniuerſum mundum diffuſam, excelſa cœli, infimaque terræ attingentem, ſimplicem, inuiſibilem, & ſubjectum æquiuocè appoſitum cunctis cœleſtium influxibus ad ſublunaria deferendis.

Quantumuis autem de cœleſti illo principio, quod corporum ſublunarium compoſitionem ingreditur, vt & de vniuerſali illa anima totum diffuſa per orbem fusè, vt diximus, alibi loquuti ſimus, & inſignes

apũd nũmeroſam antiquorum, & neotericorũm cohortem proſtent altercationes vixque concilianda diſſidia, operæ tamen pretium arbitrati ſumus, ſi, paucis, aliorum ſententiæ propriam, leui contentione, ſuperſtrueremus, immotum velut fundamentum totius noſtræ diſſertationis jacientes; ab expoſitione primæ partis, quæ cœleſte principium compoſitiuum, à primis elementorum naturis longè diſſitum in miſtis admittit, auſpicati.

Cùm Ariſtoteles pluribus in locis arbitrari videatur, ex quinque ſimpliciſſimis naturis ſeu corporibus, cœleſti videlicet, & elementaribus, prius in propria ſphæra detentum ſublunarium miſtionem penitus abnuere, cuncta verò mixta & concreta corpora, mutua quatuor primorum alteratorum vnione ſolummodo conſtare; non pauci hinc commoti ſunt, vt mordicus nil niſi elementare miſta propriè attingere, ac ſubire, defenderent, cœleſtem vero ſubſtantiam nullo, niſi forſan accidentario, commercio cum ipſis communicare; inter quos, vt cæteros taceam, Auicen. Zabarella, Eraſtus, diſput. contra Paracelſ. *&c.* primas tenere videntur, minimè aduertentes. ſe aduerſus præceptorem, quem defendere in animo fuit, ipſamque veritatem contendere. Licet enim, vt diximus, paſſim Ariſt. quatuor illas ſubſtantias, quas elementa nuncupant, præcipuam miſtorum materiam agnoſcat, vt in libris de Cœlo, de ortu, inter. *&c.* Innumeris tamen victus rationibus ſubſtantiam caloremque cœleſtem omnibus animalibus, homini verò præſertim, cæteriſq; deinde perfectè miſtis corporibus tribuere cogitur. De animalibus, & animatis meridiana luce clarius eſt. *Cum enim illud*, vt ipſe loquitur primo Phyſ. text. 81. *cuius ope aliquid bo-*

num, & expetendum euadimus, *formam* intelligit : *Quid ab elementari potentia longè altius & dignius agnoſcat*, quodque diuinum ibi nuncupat. *Puriori etiam, ac ſubli-miori materia indiget, vel vt ex ipſius potentia educatur, vel vt quoquo modo educta, ſuas functiones perficere poßit.* Hincque cum calor præcipuum ſit animæ inſtrumentum; *Calorem animantium neque ignem eſſe, nec ab igne originem ducere*; pro ſtatuto habet, de Gener. animal. lib. 2. cap. 3. De vi κινητικῆ, quam πλαστικὴν Galenus appellat, quæ motionis principium eſt in ſemine, idem in eodem loco, cenſet; cuius ſubſtratam ſubſtantiam, ac famulantem qualitatem ſtellarum elemento reſpondere teſtatur.

Quod autem æquæ benè cæterarum animarum ergaſtulis, ac humano corpori, eiuſmodi cœleſtem ſubſtantiam & qualitatem largiri conſultum habeat, teſtatur illud eiuſdem, ibidem, *Omnis animæ potentia corpus aliud participare videtur, idque magis diuinum, quàm quæ elementa appellantur.*

Hæc Ariſtotelis de ſubſtantia cœleſti opinio à Platone præceptore deſumpta in Timæo ſcilicet, ingeniti ſpiritus nomine relata, vt rationi & veritati maximè conſentanea, ſectatores non paucos, nec vulgaris notæ nacta eſt. Huic aſſentit Auerroes, dum collect. ſectione 1. cenſet, *Partes corporis natura agere, & affici à calore ſibi innato, qui alius ſit ab eo, quem à temperamento adipiſcuntur.* Ipſi ſubſcribunt pariter Scaliger exer. 101. ſect. 18. & exer. 280. ſect. 1. Fernel. Phyſiolog. lib. 4. Valeriol. & alij plures. Eadem eſt latini Poëtæ ſententia 6. Æneid.

Inde hominum, pecudumque genus, vitæque volantum,
Et quæ marmoreo fert monſtra ſub æquore pontus,
Igneus eſt illis vigor, & cœleſtis origo
Seminibus.

Idem pariter ante alios nouiſſe Hipp. teſtatur id quod de proximo animæ in actionibus edendis inſtrumento ſub nomine ipſiuſmet animæ lib. 2. Carnibus refert, *Videtur ſanè mihi*, inquit, *id quod calidum vocamus, immortale eſſe, & cuncta intelligere, & audire & ſcire omnia, tum præſentia, tum futura.* Non enim arbitrandum Medicinæ Parentem, hîc de calore elementari tot referre encomia; cum ipſum adeo in corpore imbecillem lib. de priſc. Medicina exiſtimet. Et ab ipſo reuera calidi innati appellationem primamque notionem excepiſſe ſupra citatos Medicos & Philoſophos probabile eſt. Sic enim ille ſect. 1. Aphor. 14. τὰ αὐξανόμενα, πλεῖστον ἔχει τὸ ἔμφυτον θερμόν.

De animantibus hactenus, de cæteris verò corporibus miſtis, an iiſdem cœleſtes, vt diximus, igniculi inſint, non adeò conſtat apud Ariſtotelem, licet vbi formas, loco iam citato 1. Phyſic. text. 81. diuinum quid & ſuperelementare nuncupat, de formis in genere loqui videatur; vnde poſſit quis facilè cætera miſta perfecta deducere, vt ſuperelementaris formæ ac ſubſtantiæ participia ſint. Et reuera hanc tuetur ſententiam Scaliger exerc. 307. ſect 20. *Omnis forma*, inquit, *cuiuſcumque perfectè mixti, etiamſi non eſt anima, Natura eſt quinta, à quatuor elementis, longè alia.* Verùm, vt hic auctoritatem rationes ſuppleant; arduum non eſt, ſi ea diligentius contemplemur, quæ corpora, extra animatorum ſpecies contenta peragere ac perpeti ſolent. Qualitates ſiue actiones occultas, quarum inter inanimata tot patent exempla, quis neſcit à tota forma vulgò eductas cenſeri, quòd in elementares energias, quarum vim antecellunt, reduci nequeant? Verùm cùm ſubſtantialis forma ſubjecta

ipſius potentia, vt volunt aliqui, educatur, ſeu vt aliunde aduentans ea, tanquam inſtrumento actionibus ſuis neceſſario, vtatur, quis elementa formam toto genere à ſe differentem, multoque ſublimiorem, niſi Philoſophiæ inſcius, producere poſſe crediderit, vel vltra ſphæram actiuitatis propriæ agere poſſe, formæ naturæ admodum diuerſæ, famulantia, vel manifeſtis qualitatibus occultas, nouo prodigio, educentia. Prout igitur inanimata corpora ſupra elementorum vires, actiones ſuas produnt, alia pariter ipſis materia concedenda eſt, quæ valeat pro natura ſua ad id concurrere paſſiuè, quod forma actiuè perpetrat; quæ nulla alia eſſe poteſt præter illam, quam cœleſtem ſuperius diximus. Hæc de actionibus ad quas concurrit materia miſtorum inanimatorum. Ex iis quæ patiuntur idem colligi poteſt. Ipſa enim inanimata corpora, vt lippis ferè & tonſoribus eſt notiſſimum, nec auctoritatibus aut experimentis hîc tempus conteri debet, ſi non adeò vehementer, ſenſibiliter tamen, à ſublimioribus & cœleſtibus corporibus, multas perpeti alterationes, in dies obſeruamus. Sic vt mente captus cenſeri debeat, quem tot tantaſque mutationes inficiari non pudeat. Verùm cum ex Ariſtotelis mente, & cæterorum amplectendis, melioris notæ Philoſophorum ſententiis, cœlum ſubſtantia, & qualitatibus, vel vt verbo dicam, natura penitùs ab elementis, & elementaribus ſubſtantiis differat, quî fiet quòd inanimata mixta cœleſti virtute alterentur; niſi aliquam cœleſtis ſubſtantiæ portionem, aut quid ſaltem ipſi analogum participent. Vt enim fiat actio, patiens capax eſſe debet recipiendæ actionis; quod fit, vt optimè docet Ariſtoteles lib.1.de generat.& corrupt.c.7

text. 50. *ſi fuerit agenti aliquo modo ſimile, quodammodo verò diſsimile.* Hæc ſunt quæ ſcientiarum antiſtites hactenus credidere; rem paucis, ex propria mente contraho.

Cùm elementaris ſubſtantia, vt de ſemine muliebri loquitur Ariſtoteles, potius pati, & vice materiæ ſubſterni, vt ex ea miſtorum partes conflentur, apta nata ſit, quàm agere; potiſſimum verò ad λόγον τῆς οὐσίας, vt Ariſtotelis verbis vtar, producendum, aut ipſi producto immediatè miniſtrandum. Natura omniſcia, à primo mundi ortu, vel dum omnia turbarentur, vt vult Hippocrates lib. de Carnib. aliquid cœleſtis ſubſtantiæ elementorum conſortio peculiari modo deuinxit: vt, forti velut compede, altioris naturę ἐντελεχείας, cum materia craſſiori arctius alligaret, ipſis famularetur, & eſſet tanquam cœli, terræq; vinculum. Hinc fabula Promethei ignifuris, apud Æſchylum. Hinc procreationis Deæ conjugium cum fabro Deorum ignito; hinc etiam digna Triſmegiſti ſententia, quæ ſmaragdina, imò adamantina tabella inſculpatur, *Quod deorſum, idem eſt, ac quod ſurſum eſt.* Huius cœleſtis tantum materiæ adminiculo corpora hæc infima, miris inter ſe ſympathiis & antipathiis, vltra elementorum δυνάμεις, afficiuntur; elementares ſubſtantiæ cœleſtium corporum tanquam commercio, æterno motu, ac mirabili ordine frui videntur, & vultus ſublunarium, vt habet Ptolomæus in Centiloquio, vultibus cœleſtibus ſubjecti ſunt.

Cùm tandem ad differentis naturæ ſubſtantias ſimul vinciendas peculiari quodam nexu vſa ſit natura, vt ex duobus vnum quid concreſceret, medium illud vnitiuum eſt idem quod toties alibi principium concretionis nuncupauimus; cuius ope non modò

cœleſtis ſubſtantia cum elementari coaleſcit; verùm & mixta inter ſe vniuntur & concreſcunt, extra elementorum δυνάμεις: qualia ſunt quæ in calido & humido coagulantur; & quod diuerſam à diuerſis, pro ratione aut effectuum quos producit, aut ſubſtantiarum quibus potiſſimum ineſſe animaduertitur, appellationem ſortitum eſt. Modò enim ſuccus lapideſcens, modò verò ſal coagulans, aut concretiuus ſpiritus à neotericis appellatur. Et reuera potiſſimi magiſque ſenſiles cœleſtium corporum effectus in hæc ſublunaria, ſecundùm intenſionem aut diminutionem eiuſmodi concretiui principij fieri videntur: quod quidem prout laxiora aut denſiora corpora efficit, humiditatem vel ſiccitatem ipſis inurere videtur. Vnde aſtrorum, quamuis impropriè, quædam calida & humida nuncupantur qualia ſunt ♊, ♎, ♒, in animali cingulo, & ♃ inter planetas: quoniam, dum vires ſuas in hæc inferiora exſerunt, calorem, & humiditatem elementarem, in concretis corporibus diſſoluendis, æmulari videntur; quod idem de cæteris ſecundùm qualitates ſibi inditas ſentiendum eſt, ne ſingula ſigillatim percurramus. Verùm iam à meta digreſſus videor, & de igniculis cœleſtibus elementorum compede vinctis hactenus.

Iam ſequitur vt media illius ſubſtantia, cuius auxilio, inuita locorum intercapedine, ſublunaria à cœleſtibus gubernantur, mouentur, alterantur, naturam exponamus. Cùm enim, vt Ariſtoteles paſſim in lib. de gener. & corrupt. aſſerit, *Omnis actio inter corpora per contactum ſiue proprium, ſiue virtualem fieri debeat*; nulloque alio modo patienti agens applicari poſſit, prima certè hîc ſpecies ne admittatur locorum diſcrimen prohibet; vltra quod nullum in cœ-

leſti ſubſtantia, motus principium admittitur, quo inferiora petere apta nata ſit. Sequitur igitur, vt detur aliquid tertium quod vtriſque interiectum, & vtrorumque ſuperficiem, intimaque attingens, virtualis contactus ſit organum, in quod diffuſa corporum ſuperiorum virtus ad inferiora deferatur. Elementares enim ſubſtantias, aërem videlicet & ignem, quem admittunt non pauci, huic eſſe negotio ineptas, ex iis quæ ſuperius dicta ſunt, ſatis liquet. Siquidem elementa in mixtis, cœleſtes influxus renuentia, cœleſte quid vltra quatuor illa prima corpora, actioni recipiendæ accommodum doctiores concedere coëgerunt: quanto minus ſimplicia illa elementa influentiæ, & virtutum, quæ ſunt à propria συγκρασία alienæ ad inferiora mixta deferẽdarum inſtrumenta eſſe ſentiendum eſt. Non enim, vt tertia quæſtione retulimus, qualitates certis determinatæ ſubſtantiis, è ſubjecto in diuerſæ naturæ ſubjectum migrare aptæ natæ ſunt.

De medio illo per quod cœleſtes virtutes deorſum propagantur, & vniuerſus orbis, miro inter partes conſenſu, gubernatur; non eadem inter omnes fuit ſententia. Quidam enim, vt modò retulimus, huic harmoniæ aërem, ſiue, vt dicunt, æthera ſufficere arbitrantur. Quod quanta ratione à nobis confutatum, diutius vrgere non conuenit. Alij, inter quos primus eſt Plato, totaque eius ſchola, rem longè altius extulerunt. Ipſe enim Plato in Timæo paſſim, & in Parmenide, miram mundi ſyntaxim, iugem æternumque motum conſpicatus, cœleſtem quandam intelligentiam & immaterialem ſubſtantiam, quam Mundi animam appellat, conſtituit; *Quæ boni, ſiue*, vt inquit, *æterni Patris mente ſubordinata rerum ac ſpe-*

cierum omnium, in mente diuina conceptarum ideas continet, quarum ſemina in aſtra atque ſublunaria diffundit, vimque generationis & conſeruationis ipſis inſerit, vt & ſecundùm ſpeciem propagari, & ſe ſe tueri valeant: quæ quidem, pro ſummi Boni voluntate, nutuque æterni Patris, iugiter & indefeſsè, ſecundùm leges ſibi impoſitas, auxilio tamen animæ mundi perficiunt. Sicque vniuerſum orbem quoddam velut animal eſſe contendit, cuius ſingulæ partes ſint quaſi membra, quibus mens, ſeu anima vniuerſi peculiares largiatur formas. Sic enim ipſe in Timæo; *Volens*, inquit, *Deus omnium quæ intelligi poſſunt pulcherrimo, & vndique abſolutiſsimo mundum hunc ſimillimum reddere, animal vnum ipſum effecit aſpectui ſubjectum, animalia cuncta naturæ ſuæ conuenientia, intra ſuos limites continens.* Hanc Platonis opinionem tota ferè ſequuta videtur antiquitas, vt canit Vates ſexto Æneid.

Principio cœlum ac terras, campoſque liquentes
Lucentemque globum lunæ, Titaniaque aſtra
Spiritus intus alit, totamque infuſa per artus
Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet.

Mirantur verò docti naturæ, vt dicunt, genium Ariſtotelem rem indeciſam, imo potius intactam, reliquiſſe.

Galenus rei quidem diuerſis in locis aſſentit, potiſſimum verò 2. de diebus decretoriis, c. 2. vbi ſic habet: *Hæc inferiora & ſi ordinem & artificium admirandum contineant, longè tamen à cœleſtibus ſuperantur, à quibus quidquid pulchrum & ordinatum in hæc inferiora procedit.* Verùm quonam modo hòc fiat, nuſquam, quod nouerim, exponit. Cæterum quam parum rationi Platonis ſententia ſit conſentanea, dum quicquid eſt in hac mundana ſcena animatum, eiuſdemque formæ

particeps eſſe contendit, vrgere neceſſum non videtur. Ex ſeſe enim ipſa corruit, abſurditatum, quæ hinc ſubſequuntur, numeroſa phalange.

Arbitrantur plerique alij cœleſtem quandam ſubſtantiam è ſyderibus ad inferiora emanare, cùm qua ipſa pariter aſtrorum, à quibus procedit, virtus in hæc inferiora transfunditur: quam quidem radij nomine alij, ſpiritus verò aſtralis appellatione alij indigitant. Sic enim Author occul. Philoſoph. lib. 1. cap. 33. *Omnes ſtellæ ſuas proprias habent naturas, proprietates, conditiones, quarum characteres per ſuos radios etiam in iſtis inferioribus producunt, in elementis, in lapidibus, in plantis, in animalibus & eorum membris.* Huic pariter aſſentit Conciliator Differ. 101. & alibi paſſim. De ſpiritu aſtrali hæc habet R. Goclen. Iunior in ſynarthroſ. Magnet. p. 102. *Spiritus aſtralis in hæc inferiora influens metallis, lapidibus, ac plantis, ſe non accommodat tantum, verum etiam in eorumdem ſubſtantiam occulte ſe ingerit.* Et infrà. *Hic autem Spiritus influit naturali prorſus modò.*

Hæc, me hercle, ſententia, quam doctiorum plures amplectuntur, & fouent, quamuis primo intuitu ſenſu carere non videatur, eam tamen ſi propius rimemur, tantis implexa difficultatibus apparet, vt eam deſerere cogamur. Si enim admittamus per aſtrorum radios, aut ſine ipſis, quocumque modo, corporeum quid ex illis emanare, quî fit quod, iugi illo effluxu, eorum ſubſtantia non abſorbeatur, cùm vlla ratione talem reſarciri diſſipationem nemo docuerit.

Cæterum cùm influentia aſtrorum ſit momentanea, in hoc vel illo poſitu, quis crediderit cœleſtem corporeamque ſubſtantiam, cui grauitatis motum

nemo fuit adeo mentis inops, vt tribuerẽ auſus ſit, ad hæc inferiora in inſtanti moueri; quaſi motus ſucceſſiuus non debeat fieri in tempore, aut longiori, aut breuiori pro loci intercapedine, & propenſione corporis ad motum, vt de exteriore agenti nihil dicam. Nec demum, ſi ſolis aſtrorum radiis virtus propagaretur, abſente ab horizonte ſidere, virtutis actio durare poſſet: quandoquidem radios pari ſecum motu rapit; cùm tamen ſecùs experimẽta doceant: quod, ſcilicet, abſente ab hemiſphærio aſtro, eaſdem vires exſerat, & exerceat in hæc ſublunaria, donec eumdem poſitum deſeruerit.

Satius igitur credendum eſt, Naturam, cui peculiaris ſemper fuit cura vt indefeſſum cœli ac terræ commercium, velut admirabilis harmonia totius mundanæ machinæ perduraret, à primo Mundi ortu cœleſtem quamdam ſubſtantiam per vniuerſum orbem diſſeminaſſe, quæ, vt ſuperius diximus, excelſa cœli, infimaque terræ attingens, ſimplex & inuiſibilis, ac à corporis mole libera cùm ſit, omnia replet, & illuſtrat, quamuis tamen loci nihil occupet, formarum ſubſtantialium ad inſtar, quæ accidentario ſunt in loco, nec tamen diuiſibiles, aut cum materia miſcibiles, licet quælibet tota ſit in ſubiecto ſibi corpore, & in ſingulis eius partibus.

Hæc igitur ſubſtantia, nec animata, nec animans, ſubiectum eſt ęquiuocè appoſitum cunctis cœleſtium corporũ influxibus ad hæc inferiora deferendis. Eorũ enim δυνάμεις, virtutes, characteres, & impreſſiones ſuapte natura recipit, eorumque irradiationem integram, puram putamque ad intimas quaſque cuiuſuis naturæ corporum partes defert: quorum internos igniculos ſuſcitat, ipſiſque receptas vires impertit.

Hac eadem ſubſtantia non modò qualitates ab elementariis longè diſcrepantes cœlitus in hæc inferiora diffunduntur : verùm & igniculi cœleſtes ſingulis miſtis innati, vt ſint propriæ inſtrumentum proximum, eiuſdem ope mutuò inter ſe conſentiunt, & ſe inuicem appetunt, proſequuntur, afficiunt.

Licet igitur, ad mutuum eiuſmodi conſenſum, ætherea quandoque ſubſtantia magiſque diffluxilis à corpore in corpus plerumque diffundatur, longaque è corporibus ſpirituoſæ ſubſtantię eurhoia vnum afficiat, aliud, potior tamen ſympatheias energia ex impreſſo propriæ virtutis cuiuſdam characteriſmo in ſubſtantiam illam ætheream totam diffuſam per orbem, quam animam ſpiritumque mundi, ſi dixeris, per me licet, & in aliud corpus eius ope tranſmiſſo, petenda eſt.

Vnde non mirum ſi, velut corpora cœleſtia nihil obſtante locorum intercapedine qualitates influxuſque ſuos in hæc inferiora, media anima mundi, tranſmittunt, igniculi etiam cœleſtes ſublunaribus adſtricti corporibus, eiuſdem animæ mundi intermedio, per loca maximè diſſita mutuò ſe afficiant. Hinc autem multa quæ occultiſſima hactenus in rerum natura habita ſunt, tibi detegere facillimum eſt : hincque ſymphathicæ vulnerum medicationis ratio magis elucet.

Verùm penitius ſic vrges. Quidni, conceſſis hypotheſibus præmiſſis, cuncta eiuſdem ſpeciei, & naturæ ſeſe inuicem mutuò concurſu afficiunt : nec magnes magnetem, ferrum aliud ferrum, adamas eiuſdem ſpeciei lapidem allicit ? Porrò quorſum pleraque eorum quæ tali ſympatheia inter ſe communicant ad determinatam ſolummodo loci diſtan-

tiam, vim, roburque ſuum produnt? & quid tandem proſit inſperſus puluis ad affluentis ſanguinis commercium cum parte ex qua effluxit? quorum hæc ſit ſolutio.

Cunctis quidem ſublunaribus corporibus ſubſtantiæ lucidæ ac cœleſtis pars non exigua ineſt: verùm ne altioris originis memor à compede ſe liberans inferiora, impariſque naturæ corpora deſereret; firmiſſimo & velut indiſſolubili vinculo cum elementari parte à natura connexa eſt: vnde ne ab ipſa quidem ſe ſatis liberare poteſt, vt in propinquiora corpora ſui partem diffundat. Nec mirum, ſi fortior eiuſmodi principiorum connexus ſpirituum epirrhoiam in cæteris prohibeat; cum adeo ſit leuis ætherex ſubſtantiæ emiſſio, qua tot mira ex magnete contingunt, vt ſolo illitu allij coërceatur. Nota autem, per modum digreſſus, falſo inter vulgus recipi, quod magnes magnetem ſibi non proliciat. Contrarium enim experimur ſub nautica pyxide magnetem circum circa obuoluentes. Acus enim in pixide contentæ apex magnete infectus ambientem æquo motu inſequitur ſubjectum lapidem.

Cæterum cum ea quæ mutuò conſentiunt, vel ſola ſubſtantiæ emiſſione, vel ſolo virtutis impreſſu in anima mundi, vel vtroque ſimul modo ſe afficiant; primus agendi modus loci diſtantiæ maximè adſtringitur, quippe quod natura corporum adeo latam non patiatur interni ſpiritus diffuſionem, vt ex operatione magnetis in ferrum, ſuccini in feſtucam, &c. manifeſtum eſt. Item energia ramorum ficus in recens mactatam animalium carnem molliendam, ad locum limitata idem teſtatur, velut & Ætites in arborum fructus deorſum proliciendos. Quibus non

ineptè addideris quod ſi dum panes in clibano, remanent; calidæ placentæ ex eadem maſſa confectæ cultello diſcindantur, cuncti panes ſubleuatitij fiũt, h.e. integra cruſta à mica ſua deuellitur & ſeparatur, ob ſicciores quoſdam ſpiritus, quibus impregnatur placentarum halitus per chalybis vel ferri cõtactum, vnde viſcida panis qualitas, ob quam cruſtæ adhæret mica, infringitur & euaneſcit.

Secundus verò operationis modus, per impreſſum virtutis communicandæ characteriſmum in æquiuocum ſubjectum eiuſmodi qualitatum, quod medium inſtrumentarium & animam mundi diximus, nulli adſtringitur locorum intercapedini, prout medium ſubjectum per vniuerſum orbem longè lateque ſe diffundit, velut aſtra hæc inferiora luſtrant, ſol viſcera terræ, luna intima maris peruadit; & aſtra ferè cuncta cœlitus mutationes in corporibus noſtris perpetrant, magnes diſſitam quantumuis cynoſuram inſequitur, vt infinita penè alia omittam.

Tertius tandem operationis ſympathicæ modus, qui ex vtriſque pendet, poſt certam quandam diſtantiam, licet vim & energiam vbique locorum ſeruet, ex nimia tamen intercapedine vis eius nonnihil hebeſcit. Eiuſmodi autem eſt inter cætera, operatio, quæ in ſympathica vulnerum medicatione contingit: cum impreſſa enim virtute in ſubjecto æquiuoco, diffunditur pariter ex ſanguine vel purè quod effluxit tenuior, magiſque ætherea reſidui ſpiritus portiuncula, quæ prout cum parte magis cœleſti aliquid adhuc elementare participat, potiſſimum inſtrumentum eſt mutationum primarum qualitatum elementarium, quibus velut idoneum ſubjectum imbuitur, ad effectam partem deferendarum, vt & pa-

riter vis glutinatoriæ, quæ ex admiſtis puluerî gum-mis procedit, & ſaroticæ, & quæ cicatricem inducit, quàm vitriolum ſuppeditat. Quæ quidem rectè mi-nus procedunt, ſi in loco nimis diſſito à patiente, plu-ribus videlicet milliaribus aſſeruetur pannus ſan-guine, & puluere aſperſus.

Quantum denique ad inſperſi pulueris vſum, ſcire conuenit in ſanguine vel materia purulenta, ſympa-thicæ curationi inſeruitura, duo expeti. Primò, vt integra cunctiſque abſoluta numeris ſeruetur, ne pars cœleſtis & ætherea ſe ab elementari penitus ex-pediat, & ipſam effœtam ac inutilem relinquat, vt ex omnimoda ſanguinis corruptione, contingit. Se-cundò, vt fiat totius corporis ſanguinis apertio, h. e. ita diſſoluantur inuicem principia, & heterogeneæ ſubſtantiæ, vt ſimul adhuc juncta æquiuoco ſubje-cto, ſiue animæ mundi corpus peruaſuræ, & innata qualitate reſiduæ in ſanguine cœleſtis ſubſtantiæ, in-ſigniendæ; ad intimiores particulas liber pateat adi-tus; ſicque principia inuicem velut hient, & dehiſ-cant, nexu tamen adhuc fortiſſimo vinciantur.

Gemina autem hæc conditio ex puluere noſtro ac-quiritur. Prout enim ipſius materia, vitriolum ſcili-cet, arte paratum elementaribus ac cœleſtibus quali-tatibus præditum eſt, in ſanguinem vel pus ſecun-dùm ſingulas ipſorum partes actionem edere poteſt; vitriolum enim ſubſtantia eſt ſalina, humido aqueo, quali totus ferè ſanguis conſtat; facilè indiſſolubi-lis, & ipſi per minima admiſcibilis. Prout autem ſali-nam naturâ adeptum eſt, corruptioni & omnimodæ principiorum diſſolutioni ab inuicem cohibendæ aptum fit. Ipſis enim imbutus ea fixa minimeque euanida reddit. Prout verò ipſi vitriolo, non ſecus

ac cuiuis ſalinæ ſubſtantiæ, æthereus ſpiritus ineſt, tenuis, penetrans, & cœleſtium qualitatum capax; diutino verò cum ſole commercio, vt ita dicam, per moram ad eius radios, eo tempore quo talis planeta in propria domo verſatur, & viuificis influxibus apprimè potens eſt, omnigenam perfectionis ſpeciem conſecutus eſt, ſanguinem ipſum atque pus ad ima vſque principia penetrat & peruadit, cœleſtia ab elementaribus quodammodo diuellit, & liberum vndequaque aditum æthereæ mundi animæ parat, quo penitiora ingredi, & commercio internæ cœleſtis ſubſtantiæ frui, eiuſdemque viuificis & naturæ corporis noſtris amicis, ne dicam propriis qualitatibus affici & attingi poſſit: quas poſteà in appoſitum, & affine vulneratum corpus, quod indiuiduali quodam nexu & proprietate diſcernit & appetit, quouis terrarum transfundat, & ipſius innatum robur reintegret, adaugéat, perficiat, & incolumitati deperditæ recuperandæ aptum, idoneumque reddat.

Non leuiter etiam iuuat, quod ſubſtantia magis ætherea ſanguinis quæ cum virtute, animæ mundi impreſſa, in læſum corpus ſe diffundit, non modò qualitatibus vitrioli imprægnatur, verùm & tenuiorem eiuſdem ſubſtantiam ſecum deuehit. Prout enim totúm vitriolum, ſic & ſingulæ eius particulæ membra roborare, carnem generare, & cicatricem inducere aptæ natæ ſunt. Idem pariter, vt ſuperius diximus, de oſteocollica gummi virtute ſentiendum eſt; quod nimirum à craſſiori fæcula corporis ſoluta, ope penetrantis vitrioli ſubſtantiæ, vel cum æetherea quadam ſubſtantia, quæ à proprio gummi corpore effluxit, vel ſolo impreſſu qualitatis in ſpirituoſa ſangui-

nis ſubſtantia, ad vulneratam partem deferatur. Et hæc de puluere hactenus.

Mirabere forſan, quod de inſitis tantùm, de influentibus verò ſpiritibus quidquam nihil dixerim, quaſi ad ſympathicas actiones in corpore nequicquam conferant. Scias tamen hoc me conſultò omiſiſſe, quamuis non inſcium ſtupendæ eorum virtutis, qua eiuſmodi operationes promouent. Primò, quoniam ad ſubiectum non abſolutè neceſſarij videremur. Secundò, ne difficilius perſuaderem craſſioris Mineruæ hominibus eiuſmodi ſpiritus, in emortuis cadaueribus, in ſanguine & ſimilibus è corpore noſtro eductis, diutius aſſeruari & permanere.

Ne rem tamen intactam omnino relinquam, ſi morem iudicum conſulueris, qui fluente è cadaueris vulneribus ſanguine ad præſentiam homicidæ, detectum crimen arbitrantur; ob recurſum ſpirituum verſus natiuam originem, qui tempore conflictus ex homicidæ in occidendum corpus confluxerant; vnde ſequitur præuia concreti ſanguinis diſſolutio ad ſpirituum expeditionem, & accidentaria effluxio. Si pariter tibi non ignota mira cuiuſdam hiſtoria, quam Taliacot. de Curtor. Chirurg. refert; qui cum exciſum naſum ex alieno corio ſibi refici curaſſet, & eo dudum proprio decore vſus eſſet, repente aliquando ſphacelo correptus cecidit. Ignotam cauſam mirantibus cunctis, quam mors illius, qui venale corium expoſuerat, quæ eodem tempore longinquo in bello contigerat, paulò poſt detexit.

Hæc, inquam, & alia plura ſi diligentius perſpexeris, facilè erit animaduertere, quantam ſpiritus influentes ſympathicis operationibus opem & auxilium ferant. Hoc pariter norunt aniculæ noſtrates,

quæ ſulphure & calidis cineribus in recẽns excretam alui fœcem inſperſis, diarrhæam & dyſenteriam in illis, qui ianuas ſuas coinquinarunt, concitant.

Verùm quid plura moror? ſcopum aſſequutus videor, nempe pulueri noſtro omnem maleficij ſuſpicionem ademiſſe, & ad naturalem cauſam eius virtutem quodammodo reduxiſſe. Quæ verò de ipſo dicta ſunt, ad internam eius agendi rationem detegendam, vtinam tibi noua ſatis, vt meliora docere ſuſcipias, mentemque noſtram altiori cognitione illuſtres. Mihi etenim in magnis voluiſſe ſufficiat.

FINIS.